

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

24.11.2015 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Българска национална телевизия

✓ Ще се намали ли стресът при по-дълга почивка?

Платеният годишен отпуск да е 25 работни дни, а не – 20, както е в момента. Такава промяна в Кодекса на труда внесе в парламента независимият депутат Георги Кадиев. Работодателските организации обаче се обявиха категорично против. От Българската стопанска камара дори пресметнаха, че БВП за догодина ще намалее с над 2 милиарда лева. За двете гледни точки в студиото на “Денят започва” бяха депутатът Георги Кадиев и Ивелин Желязков от Асоциацията на индустриалния капитал.

Според Кадиев целта на неговото предложение е намаляване на стреса. “България е държава, в която болестите, породени от стрес, са изключително големи, животът вече няма нищо общо с това, което беше преди 30, дори преди 20 години и голяма част от държавите в света и в Европа предприемат подобна мярка. Аз не съм я измислил”, каза той. Депутатът обясни, че е проверил каква е практиката в другите държави и е установил, че има държави, в които е от 0 дни (САЩ) до 28-30 дни и въпросът е на конкретика на всяка държава. По негово мнение това би допринесло за по-добра работоспособност и БВП би се увеличил. Той защити тезата си, че всеки допълнителен ден отпуска е намаление на работния стрес и заяви, че това, което той предлага, е по-добро възстановяване, което води до по-добри резултати.

Ивелин Желязков определи предложението като популистко, защото не е обвързано с никаква реалност. Според него със същите аргументи, с които Кадиев е внесъл предложението в парламента, а именно стресът на работното място, преди 3 години в Швейцария е бил проведен референдум дали отпуската да се вдигне от 4 седмици на 6. Тогава 2 трети са гласували против. Желязков предложи на Кадиев да преосмисли оттеглянето на този проект, защото той страда от тежък юридически дефицит. Желязков заяви, че депутатът не е съобразил изискванията на Закона за нормативните актове, няма оценка за въздействието, няма финансови параметри. “На основание чл. 28 ал. 3 такъв законопроект, който не отговаря на предходната алинея, не подлежи на обсъждане”, добави той. Според него Кодексът на труда и сега позволява да бъдат увеличавани отпуска както в колективен, така и в индивидуален план, нещо повече – дори има и задължително увеличаване в няколко случая.

Видеото може да видите [тук](#).

[cross.bg](#)

✓ Кадиев: С 25 работни дни отпуск - по-добра работоспособност и по-висок БВП

Платеният годишен отпуск да е 25 работни дни, а не - 20, както е в момента. Такава промяна в Кодекса на труда внесе в парламента независимият депутат Георги Кадиев. Работодателските организации обаче се обявиха категорично против. От Българската стопанска камара дори пресметнаха, че БВП за догодина ще намалее с над 2 милиарда лева.

Двете гледни точки представиха в студиото на БНТ депутатът Георги Кадиев и Ивелин Желязков от Асоциацията на индустриалния капитал.

Според Кадиев целта на неговото предложение е намаляване на стреса.

“България е държава, в която болестите, породени от стрес, са изключително големи, животът вече няма нищо общо с това, което беше преди 30, дори преди 20 години и голяма част от държавите в света и в Европа предприемат подобна мярка. Аз не съм я измислил”, каза той.

Депутатът обясни, че е проверил каква е практиката в другите държави и е установил, че има държави, в които е от 0 дни (САЩ) до 28-30 дни и въпросът е на конкретика на всяка държава. По негово мнение това би допринесло за по-добра работоспособност и БВП би се увеличил. Той защити тезата си, че всеки допълнителен ден отпуска е намаление на работния стрес и заяви, че това, което той предлага, е по-добро възстановяване, което води до по-добри резултати.

Ивелин Желязков определи предложението като популистко, защото не е обвързано с никаква реалност. Според него със същите аргументи, с които Кадиев е внесъл предложението в парламента, а именно стресът на работното място, преди три години в Швейцария е бил проведен референдум дали отпуската да се вдигне от 4 седмици на 6. Тогава две трети са гласували против.

Желязков предложи на Кадиев да преосмисли оттеглянето на този проект, защото той страда от тежък юридически дефицит. Според него депутатът не е съобразил изискванията на Закона за нормативните актове, няма оценка за въздействието, няма финансови параметри.

"На основание чл. 28 ал. 3 такъв законопроект, който не отговаря на предходната алинея, не подлежи на обсъждане", добави той. Според него Кодексът на труда и сега позволява да бъдат увеличавани отпуски както в колективен, така и в индивидуален план, нещо повече - дори има и задължително увеличаване в няколко случая.

Вестник Дума

✓ Евродепутати и бизнес обсъдиха финансовите инструменти и кохезионната политика

Дискусия за финансовите инструменти за целите на кохезионната политика се проведе вчера в София. Тя бе организирана от Делегацията на българските социалисти в ЕП и събра европейски и български депутати, работодатели и академичните среди. Специален гост на събитието бе лидерът на БСП Михаил Миков.

Георги Пирински, евродепутат и инициатор на изследване по темата в ЕП, очерта новата правна рамка на финансовите инструменти за следващия програмен период. Той коментира очертаващата се тенденция за все по-широка употреба на финансовия инженеринг, като предупреди и за някои рискове. Според него този начин на финансиране изправя институциите пред предизвикателството за намиране на точния баланс между частния интерес, доминиращ при употребата на пазарни инструменти, и търсения по-общ публичен ефект от реализацията на даден проект.

От своя страна Илияна Йотова, член на Комисията по регионално развитие на ЕП, постави проблемите на българските региони и перспективите пред тяхното развитие.

Цветан Симеонов, председател на УС на БТПП, определи трудния достъп до финансиране като една от трите големи пречки пред развитието на българския бизнес, наравно с корупцията в администрацията и непрестанно изменящото се законодателство. Ивелин Желязков, директор "Тристранно сътрудничество" в АИКБ, обобщи "грешките на растежа" в четири категории - безумни изисквания за отчетност, нееднозначни и променящи се правила, недобре премислени приоритети и липса на достатъчен административен капацитет. Зам.-председателят на БСК Димитър Бранков наблегна на необходимостта от по-добро планиране.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник 24 часа

✓ Как висшето образование носи добавена стойност

Висшистите вземат средно два пъти по-високи доходи от средните*

Висшето образование в България се свързва с по-висок шанс за заетост, нисък риск от безработица, по-високи нива на заплащане и по-добри условия на пазара на труда. С други думи, като цяло има смисъл от ученето и в частност - има смисъл от висшето образование. Не всяка специалност обаче води до едни и същи резултати.

Заетостта сред висшистите в България е традиционно по-висока от останалите степени на образование. Това състояние на пазара на труда се запази и дори задълбочи по време на кризата (когато най-голям спад имаше при заетите с по-ниско образование). Ситуацията се запази и през последните тримесечия, въпреки че пазарът на труда започна да се възстановява. Нещо повече, през последната година три четвърти от новосъздадените работни места са заети от висшисти. През второто тримесечие на 2015 г. заетостта сред висшистите достигна 84,1%, докато заетостта сред завършилите средно образование с професионална квалификация е 71,8%. Като цяло средното образование има 67,1% заетост, основното - 32%, а начално и по-ниско – едва 17,4% заетост. Заетостта на висшистите в България е по-висока от средната в страните от Европейския съюз и се съизмерва със страни като Финландия, макар че като цяло северните и балтийските страни са с най-висока заетост на висшистите.

По отношение на безработицата сред младежите с висше България се класира още по-напред и е сред седемте страни с най-ниско ниво на безработица (на едно ниво с Австрия). Подобни са и данните от Рейтинговата система на висшите училища в България, която показват под 4% безработица сред висшистите, завършили през последните години.

Данните за заплатите също отчитат ясно изразена тенденция за по-високо заплащане на заетите с по-висока завършена степен на образование. Така например висшистите със степен бакалавър или магистър имат средно два пъти по-високи заплати, отколкото тези със средно образование. Това се потвърждава както при разглеждане на средните, така и на медианните доходи. Нещо повече, по-високата степен на образование носи и други "бонуси" на пазара на труда – например по-дълга продължителност на годишната отпуска, повече социални придобивки, по-високи премии.

Всичко това показва, че висшето образование в България се свързва с по-висок шанс за заетост, нисък риск от безработица, по-високи нива на заплащане и по-добри условия на пазара на труда. С други думи, като цяло има смисъл от ученето и в

частност - има смисъл от висшето образование. Не всяка специалност обаче води до едни и същи резултати. Затова възниква въпросът какво точно висше образование да се учи?

Този въпрос е още по-актуален от гледна точка на демографията. Броят на потенциалните кандидат-студенти намалява и ще продължи да намалява, а капацитетът на висшите училища се увеличава. Това изцяло обръща ситуацията: в предишни периоди разпределението на студенти по специалности зависеше от наличните места в университетите, като студентите се конкурираха, за да ги заемат. Сега е обратно - наличните места са твърде много, а броят на студентите намалява. Докато преди студентите учеха, където ги приемат, сега могат да учат, където искат, което им дава безпрецедентна свобода на избор. Освен свобода обаче това е и отговорност, тъй като студентите няма да имат оправдание ако сами са избрали неправилната специалност. В резултат, въпросът какво да се учи изисква по-голямо внимание от преди. Рейтинговата система на висшите училища осигурява множество възможности за отговор на този въпрос. Конюнктурата на пазара на труда в национален план може да се наблюдава чрез няколко индикатора – среден облагаем доход, безработица, принос към осигурителната система (заетост). Те дават възможност да се прецени на национално ниво в кои направления има дефицит на кадри, високо търсене на служители и съответно - по-високи заплати (и обратно - къде има свръхпредлагане на специалисти и съответно - по-слаби резултати от реализацията).

Информатиката например води по отношение на облагаемите доходи на завършилите, като причината е дефицитът на кадри в софтуерната индустрия. Медицинските специалности (вкл. фармация и стоматология), от своя страна, се радват на почти нулева безработица заради високото търсене на такива специалисти на местния и международния пазар. Военното дело води по отношение на заетостта, ниска безработица и размер на осигурителния доход. Много висока заетост има при металургията и добивната промишленост – едновременно с високи доходи, докато при математиката има високи средни доходи, но по-умерени нива на заетост.

Допълнителна полезност носи индикаторът за съотношение на осигурителния доход към средната заплата за областта, който всъщност ни дава и регионалното измерение на пазара на труда. Чрез него не просто се сравняват номиналните размери на дохода, но и той се сравнява със средните доходи в съответната област. По този индикатор военното дело води, следвано от добивната промишленост, медицината, информатиката, общественото здраве, математиката и металургията.

На следващо място идва възможността за сравнение не само по професионални направления, а и по това къде е завършено съответното направление. Според най-новите данни завършилите информатика в Софийския университет имат най-висок облагаем доход – над 3000 лв. на месец. Следва администрация и управление в Американския университет (близо 2800 лв.), машинно инженерство в Минно-геоложкия университет (2400 лв.), информатика в Нов български университет (над 2300 лв.) и т.н. По заетост на първо място със 100% заетост е направление “Военно дело” във Висшето военноморско училище, следват други военни училища, Академията на МВР и медицинските университети със специалности медицина и фармация. Допълнителен регионален аспект дава индикаторът безработица на завършилите спрямо средната безработица в региона на висшето училище, където водещи са медицинските специалности в Плевен и “Военно дело” в Търново. Индикаторът регионална реализация показва дела на завършилите, които работят в съответния регион.

Допълнителна полезност ни дават данните за това какво работят завършилите в отделните професионални направления – както на национално ниво, така и по университети. Например от завършилите администрация и управление има колкото приложни специалисти, толкова и продавачи – като дори за някои висши училища “продавач” е водещата професия на завършилите. Това също е индикатор както за свръхпредлагането на такива специалисти на пазара на труда, така и за качеството на някои от висшите училища.

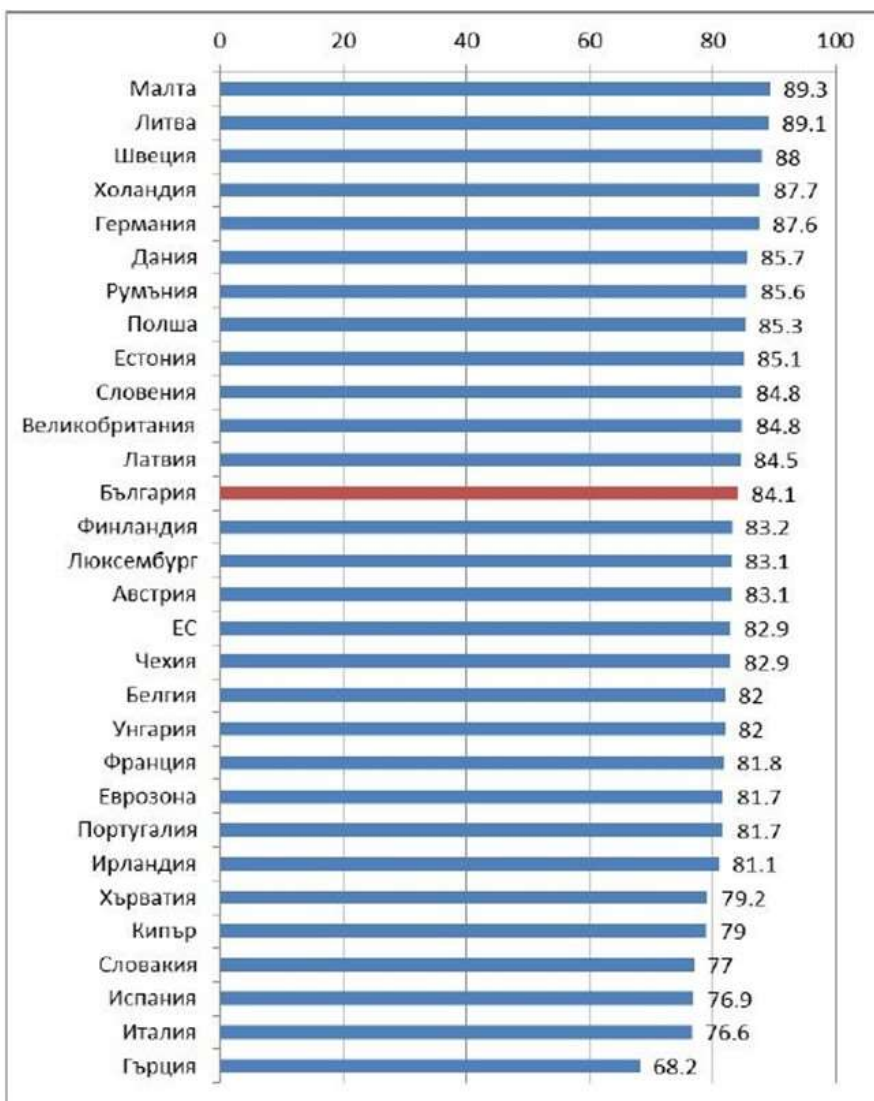
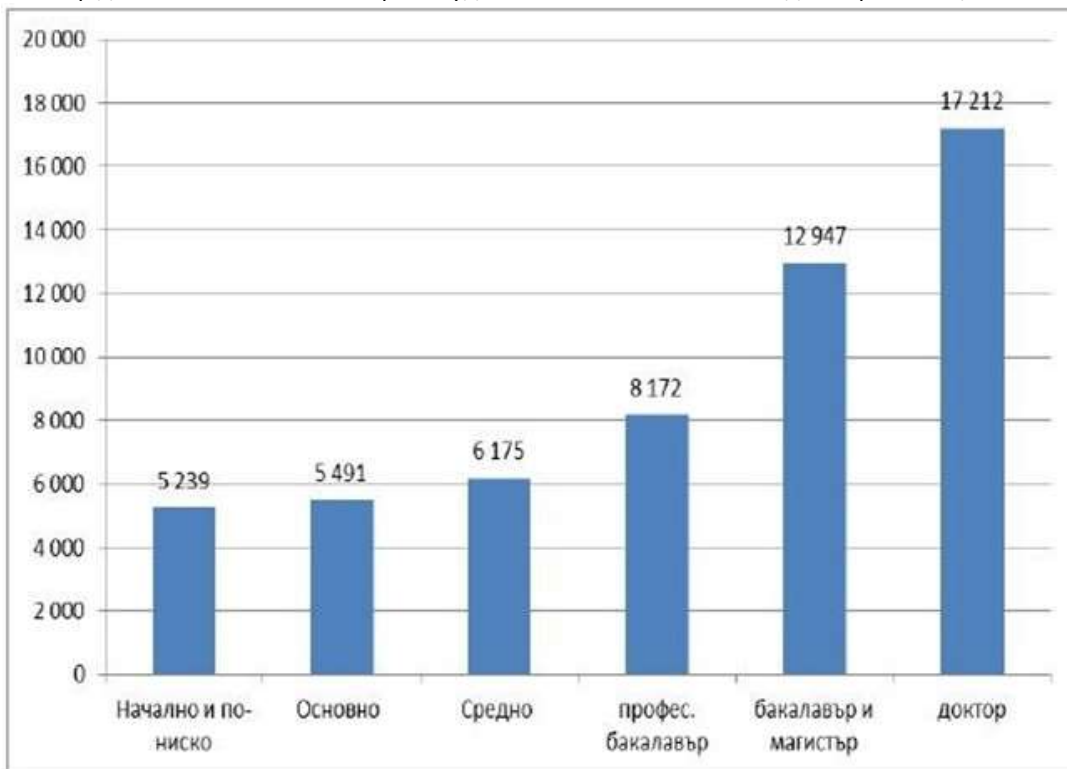
Друга разбивка на данните дава информация за спецификата и разпространеността на съответното направление. Индикаторът “търсене на кадри от работодателите” показва какъв дял от работодателите търсят кадри от съответното направление. Близо половината работодатели наемат специалисти от направление “Икономика” и то е направлението, което се ползва от най-много фирми. На второ място с 21% се нарежда администрация и управление, следвана от машинно инженерство, електроника, информатика – с по около 15%. В другата крайност са нишови направления като философия, спорт, социология, металургия, биотехнологии и пр., при които едва 0,1% от работодателите търсят такива специалности. С други думи, някои направления са хоризонтални – т.е. използват се от много фирми (например всяка фирма има счетоводител), докато други направления са нишови и се търсят само от малък брой специализирани фирми (металурзите и миньорите работят само в няколко фирми в България). Краен случай са военните специалисти, които могат да работят по специалността си само при един работодател (армията). Като цяло, студентите предпочитат да учат по-масово търсени специалности като икономика, администрация и управление, тъй като те им позволяват повече потенциални възможности за заетост, но пък създава и свръхпредлагане. Вероятно това е причината някои от по-нишовите специалности да предлагат по-високо заплащане, за да привлекат служители.

Всички тези индикатори са полезни за улавяне на състоянието на трудовия пазар, съответно на търсенето и предлагането по направления, региони и университети. Те ни показват реални развития на пазара на труда през последните години, част от които най-вероятно ще продължат и в бъдеще. Други обаче са по-скоро конюнктурни – свързани с текущи развития, които ще се променят в бъдеще.

Данните показват, че най-много работодатели очакват увеличение в търсенето на компютърни специалисти, следвани от електроника и здравни грижи. Изненадата е на четвърто място, където се нарежда направление “Обществени комуникации и информационни науки”, което през последните години е потиснато заради кризата. Възможно обяснение е развитието на социалните медии.

Следват машинно инженерство, химични технологии, материалознание и енергетика, както и информатика и медицина. Характерно за част от тези направления е, че те са нишови направления – особено материалознание, но също така химични технологии и енергетика. Те най-вероятно и в бъдеще ще останат нишови, но ще се развиват по-бързо, отколкото масовите

специалности – икономика, администрация и управление, право. В същото време, най-масовите специалности – вкл. икономика, право, администрация и управление, педагогика – ще се радват на по-слаб растеж в търсенето на специалисти и макар да останат големи като брой студенти, техният относителен дял вероятно ще намалее.

✓ Бизнес активността в еврозоната се ускорява

Слабото евро увеличава поръчките за производителите в региона

Бизнес активността в еврозоната е нараснала с най-бързия темп от средата на 2011 г. през този месец, съобщава Reuters. Подобрението е значително по-съществено от очакваното, като слабата валута и продължаващото понижаване на производствените цени са помогнали на фирмите да получат повече поръчки.

Съставният индекс на мениджърските поръчки (PMI) в еврозоната е достигнал четиригодишен връх от 54.4 пункта през ноември спрямо 53.9 пункта за предходния месец. Изследването се подготвя от консултантската фирма Markit на база анкети сред хиляди компании от региона и се счита за добър показател за бъдещия икономически растеж. Средната прогноза на анализаторите бе показателят да остане на нивото си от октомври. Индексът остава над нивото от 50 пункта, разделящо свиването от растежа, от юли 2013 г. насам.

Markit отбелязва, че около половината анкети са проведени преди терористичните атаки в Париж. Френският съставен PMI индекс е спаднал до тримесечно дъно от 51.3 пункта спрямо 52.6 през октомври. Това е компенсирано от ръста на показателя в Германия – до 54.9 пункта спрямо 54.3 за предходния месец.

Слабо евро

Фирмите в региона се са облагодетелствали и от ниския курс на еврото, който прави продуктите им по-евтини за чуждестранни купувачи. От началото на годината единната валута се е обезценила с около 12% спрямо долара. Новите поръчки за износ отбелязват най-силния си ръст от шест месеца. Благодарение на това PMI на производствения сектор достига 19-месечен връх от 52.8 пункта.

Секторът на услугите, който е доминиращ в икономиката на еврозоната, отбелязва най-бързия ръст на активността от май 2011 г. Неговият PMI индекс се покачва до 54.6 пункта спрямо 54.1 за октомври. Фирмите от сектора също така са наемали персонал с най-бърз темп от две години.

"Това са добри числа. Освен активността има повишение при заетостта, поръчките и новия бизнес. За региона като цяло това сочи към икономически растеж от 0.4-0.5 на сто през това тримесечие", коментира главният икономист на Markit Крис Уилямсън. "Трябва обаче да се отбележи, че това не се различава особено от видяното досега през годината. Европейската централна банка (ЕЦБ) ще е разочарована от такива темпове на растеж предвид всички стимули, които е въвела", изтъква той.

Ниска инфлация

Част от растежа се дължи на продължаващото свиване на цените на стоки и услуги. Подиндексът на производствените цени е останал на нивото от октомври – 49.6 пункта. "Това е сигнал, че растежът на активността идва за сметка на маржовете на печалба. "ЕЦБ няма как да погледне тези данни и да приеме, че всичко е наред", отбелязва Уилямсън.

Макар повишената активност да е добра новина за ЕЦБ, банката, изглежда, е далеч от постигането на другата основа цел на ултраразхлабената си парична политика – повишаване на инфлацията до близо 2% на годишна база. Макар от март насам централната банка да инжектира във финансовата система на еврозоната по 60 млрд. евро месечно чрез програмата си за изкупуване на ценни книжа, потребителските цени нараснаха едва с 0.1% през октомври.

✓ Търговете за ток вече са онлайн, но станаха по-непрозрачни

АЕЦ "Козлодуй" и НЕК не дават информация за купувачи и стари сделки

Трите най-големите продавача на електричество в страната - държавните АЕЦ "Козлодуй", ТЕЦ "Марица-изток 2" и НЕК, вече няколко месеца предлагат количествата си свободна енергия на електронни платформи. Новите търгове обаче не премахват досегашните проблеми, а дори внасят повече непрозрачност, показва опитът на търговците на ток. Така съмненията, че се избират не най-добрите оферти, остават. Годишните сделки са огромни - от порядъка на 1.5 млрд. лв., а количества отиват както за износ, така и за местни потребители.

Анонимни победители в АЕЦ "Козлодуй"

Онлайн системата за продажба на електроелектроенергия на АЕЦ "Козлодуй" заработи в средата на тази година, но според търговци на енергия с нейното въвеждане търговете са станали по-непрозрачни. Причината е, че централата вече не обявява имената на компаниите, които са класирани, и така не се знае кой е спечелил, коментира Никола Василски, търговски директор на "Енерджи съплай". "За мен това е минус, добре е да има повече информация", посочи още той. На друго мнение е председателят на Асоциацията на търговците на електроенергия Мартин Георгиев и прокурист на фирмата за търговия с електроенергия "Алпик енергия България", който смята, че това е търговска тайна. По думите му в тази връзка дори е имало оплаквания от фирми, че имената се обявяват.

Липсата на имена обаче прави невъзможно да се проследи дали пазар се картелизира, а и затруднява потребителите, които евентуално биха искали да потърсят за оферти различни доставчици.

Според Георгиев основното предимство на новата онлайн система е, че дава възможност за продажба на повече краткосрочни продукти. В бъдеще обаче тази функция вероятно ще бъде иззета от електроенергийната борса.

Онлайн платформата дава информация само за последните десет търга, които са приключили, а централата прави на ден повече от десет, посочва обаче друг минус Георгиев. Преди въвеждането на онлайн системата на сайта на АЕЦ "Козлодуй" можеше да се намери информация за обявените търгове за години назад. Липсата ѝ прави невъзможно да се провери например какво количество енергия е предложила АЕЦ "Козлодуй" за продажба по дългосрочни договори за 2016 г. и ще има ли достатъчно количества, които да предложи на борсата, която предстои да заработи през декември. Според централата, последните няколко търга дават достатъчно адекватна информация за процедурите, при които централата реализира своята енергия към даден момент.

Новата система е дотолкова онлайн, че на практика само показва предлаганите от централата продукти, но търговските участници не могат да подават офертите си чрез нея. В случая единственият плюс е, че АЕЦ "Козлодуй" е въвела практиката офертите да се изпращат чрез електронната поща, а не лично, каквото беше изискването при аналоговите търгове. В тази връзка от АЕЦ "Козлодуй" коментираха, че "платформата е съобразена със специалните изисквания за информационна сигурност в "АЕЦ Козлодуй" като обект със стратегическо и национално значение".

От централата все пак поясняват, че платформата позволява тя да бъде надградена и доразвивана, така че да отговори на промените в пазарните условия. Те допълват също, че на енергийната борса ще се търгуват почасови продукти за следващия ден, а за по-дългосрочни продажби "АЕЦ Козлодуй" ще продължи да използва своята платформа.

Скритото минало в НЕК

От средата на годината Националната електрическа компания (НЕК) също въведе онлайн система за продажба на електроенергията си, което би трябвало да гарантира, че компанията вече няма да може тихомълком да сключва договори с неясно подбрани фирми, както направи в края на миналата година.

Платформата на НЕК е идентична с тази на ТЕЦ "Марица-изток 2", която беше първата, въвела подобна система. За разлика от нея на тази на НЕК липсва информация за минали процедури и статистика за сключените договори за продажби, макар че в "Ръководството за употреба" е посочено, че тези опции съществуват.

Търговци на електроенергия заявиха, че въпреки наличието на платформа НЕК не е обявявала резултатите от дневните търгове, които е провеждала, както и какво е количеството, което се предлага за продажба. На самата платформа липсва каквато и да било информация за вече минали търгове. От НЕК не бяха открити за коментар.

От 2-3 месеца компанията пък напълно е спряла да продава електроенергия. Според представители на сектора причината е, че нивото на водата в язовирите, които НЕК използва за производството на електроенергия, е критично ниско заради сухото време. Водният ресурс бил изчерпан и заради това, че до средата на лятото водните централи на НЕК са произвеждали големи количества електроенергия.

Заради ниското ниво на вода в язовирите към министъра на енергетиката Теменужка Петкова беше отправено питане от страна на депутатите от енергийната комисия в парламента. Тогава тя обясни, че лично е направила инспекция на водните съоръжения, но не може да каже какво е тяхното ниво. Заради ниските количества участието на НЕК на електроенергийната борса, която трябва да стартира на 8 декември, също е било поставено под въпрос, стана ясно от изказвания на депутати. Най-подробната централа

Първата централа, която въведе онлайн търгове за продажба на електроенергия в началото на тази година, беше държавната ТЕЦ "Марица-изток 2". От средата на тази година държавният производител работи изцяло за свободния пазар на електроенергия. Интернет платформата на "Марица-изток 2" е единствената, на която има подробна статистика за продадените количества и за постигнатите цени и вероятно е единствената, която не може да бъде обвинена в по-малко прозрачност от преди. Тя обаче също не обявява имената на спечелилите участници, което явно е за предпочитане за някои от търговците.

[Вестник Сега](#)

✓ 80% от зрелостниците влизат в университет

Вузовете достигнаха тавана си в приема на студенти

Университетите почти стигнаха тавана си в приема на студенти. Огромен процент от завършващите средно образование - почти 80 на сто, успяват да влязат в университет и въпреки това повечето вузове у нас не могат да запълнят капацитета си. Демографската криза, огромният брой заминаващи в чужбина студенти и многото висши учебни заведения у нас създават все по-неблагоприятна картина на висшето образование в България. Това показва анализът на данните за броя на завършващите средно образование, броя на първокурсниците и заминаващите в чужбина, предоставени на "Сега" от просветното министерство.

Ефектът на демографската криза отдавна е видим в системата на висшето образование. Броят на завършващите средно образование, т.е. на потенциалните студенти, се е стопил с над една пета през последните 5 години. Ако през учебната 2010/2011 г. у нас е имало 68 000 дванадесетокласници, през 2011/2012 г. те намаляват до 65 000, през 2012/2013 - до 62 000, за да достигнат през миналата 2014/2015 едва 58 654 души.

Проблемът с намаляващите ученици се задълбочава и заради все по-големия брой на заминаващите в чужбина. Броят на зрелостниците, които заминават да учат зад граница, се е увеличил през изминалите две години с близо 2000. За цялата 2013 г. издадените от МОН удостоверения апостил на документи за средно образование, с които се легализират дипломите, са били 7150. Година по-късно, през 2014 г., броят им нараства до 9037. За тази година все още не е ясен окончателният брой на легализираните дипломи, но само до края на септември т.г. в просветното ведомство са постъпили 7703 заявления за заверка на документи, издадени от родни средни училища. Очакванията са броят да надвиши миналогодишния.

Все по-голям става и броят на дванадесетокласниците, които получават двойки на матурите и следователно отпадат поне за въпросната година от възможността за следване в университет. Тази година например слабите оценки на държавните зрелостни изпити по български и литература и математика бяха малко над 8000 при 6442 през миналата година. Отделно от това не всички завършили се явяват на матура. На тазгодишната майска сесия например от 58 000 души на държавни изпити се явиха около 52 000 зрелостници. Ако от тази бройка извадим 8-те хиляди двойки и близо 8-те хиляди заминаващи в чужбина, кандидатите за вуз стават 36 000. При 28 000 приети първокурсници през 2014/2015 г. това означава, че близо 80% от кандидатстващите в университет на практика са приети да следват. Т.е. випускът е максимално обхванат, достъпът

няма накъде повече да се разширява, тъй като университетите са постигнали почти максималния си капацитет. Подобни са и данните за миналата година.

Показателни са и данните за броя на първокурсниците, които намаляват с всяка изминала година - ако през 2011 г. 19-годишните студенти, приети в 1-ви курс, са били 32 000, през 2014/2015 г. броят им се свива до 28 150.

На този фон обаче има все по-разрастваща се система от вузове - преди месеци например още 4 колежа бяха преобразувани в университети, които освен това непрекъснато увеличават план-приема си. За учебната 2015/2016 г. например са одобрени 74 000 бройки за всички студенти в университетите у нас, докато през 2013/2014 г. са били 57 000. По-високият прием е учудващ, тъй като вузовете реално не могат да запълнят капацитета си. За 2014/2015 г. неизпълнението на приема е в рамките на 12 010 студенти.

Проблемите във висшето образование бяха остро разкритикувани от група университетски преподаватели в навечерието на академичната 2015/2016 г., които излязоха с отворено писмо. Според тях системата е в "неконтролируем упадък", а държавата недооценява "дълбочината на кризисните явления и неотложността на мерките, които следва да се предприемат". В писмото преподавателите посочват и най-спешните според тях мерки - окрупняване на университетите, усъвършенстване на следакредитационния контрол, освобождаване на преподавателите, които не са положили конкурсен изпит и не са станали доктори в указаните срокове, определяне на лимити за броя студенти, приемани по държавна поръчка, и др.

ЦЕЛИ

Странно изглежда и поставената от ЕС цел до 2020 г. делът на завършилите висше образование лица между 30 и 34 години да стигне 36%. От МОН посочват куп планирани мерки - разширяване на достъпа до висше образование чрез различни форми на учене през целия живот и електронни форми за дистанционно обучение, усъвършенстване на модела за кредитиране на студенти и докторанти и на приема във вузовете, повишаване качеството на висшето образование, целево финансиране на стратегически за страната направления, усъвършенстване на акредитационния модел и рейтинговата система на висшите училища, диференциране на финансирането според качеството и реализацията на завършилите във всяко професионално направление, реформиране на учебните програми и учебното съдържание, стимулиране на интернационализацията на академичните програми и др. Всичко това обаче е насочено по-скоро към тези, на които предстои да завършат средно образование, а за да се постигне въпросната цел, мерките трябва да са насочени към тези, които сега са между 26 и 30 години и вече са минали традиционните години за следване.

[Вестник Монитор](#)

✓ 10 бона награда от ЕП за умни младежи

Стажант в Брюксел прибира по 1200 евро на месец, над 40 се борят за едно място

Умни български младежи могат да си изкарат бързи 5000 евро, или около 10 000 лв., от Европейския парламент. Такава възможност дава състезанието „Карл Велики“, в което се разработват проекти за сближаване на гражданите от европейските страни и за което в момента тече кампания по записване. Крайният срок за подаване на предложения е 25 януари 2016 година.

Отсяването на проектите първо ще става на национално ниво, а избраният наш отбор с най-добро предложение ще отиде да се състезава с връстниците си от останалите 27 страни в ЕС. Печелившият проект трябва да дава пример на младите хора, живеещи в Европа, и да предлага практически примери за съжителство на европейците в една общност. Парични награди ще има и за класираните на второ и трето място – съответно по 3000 и по 2000 евро.

„Този конкурс се радва на голям интерес сред младежите в Европа, но досега български проект не го е печелил“, разказа пред „Монитор“ шефът на Информационното бюро на ЕП в България Теодор Стойчев. Определянето на нашите представители, които ще премерят сили с връстниците си на международно ниво, ще стане до 11 март 2016 година, а излъчването на крайния победител ще бъде на 7 април. Европейският парламент организира още куп инициативи, насочени към младите хора.

✓ Внасяме френски газ през Гърция от 2016-а

Борсата за ток ще продава и синьо гориво

Големи български компании са път да започнат да си внасят „френски“ газ от Гърция още от следващата година. Това стана ясно на форум, организиран от Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори. „Имахме разговори с „Газ дьо Франс“, съобщи зам.енергийният министър Жечо Станков. По думите му френският гигант води разговори в тази посока с един от най-големите индустриални потребители на синьо гориво у нас - „Неохим“. Станков допълни, че френската компания е уверила министерството, че имат възможност да започнат доставките в началото на 2016 г.

Доставките могат да започнат догодина по съществуващата транзитна тръба, а не чак след изграждането на интерконектора България – Гърция (най-рано 2019 г.). Става въпрос за търговски доставки, а не за такива, които бяха правени реверсивно от Гърция при газовата криза през 2009 г.

Това може да стане, като се използва т. нар. свободен прекъсваем капацитет по транзитната тръба за руския газ през България за Гърция. „Това означава, че има моменти, в които Гърция получава по-малко газ от 100-те процента капацитет на тръбата, които са резервирани за руския газ. В тези моменти ние можем да внасяме газ за сметка на разликата до 100%“, обясни шефът на „Булгартрансгаз“ Георги Гегов. Най-простишно обяснено това означава, че коя да е българска компания физически пак ще ползва руския газ, който тече през транзитната тръба. Той обаче вече няма да му бъде доставян и фактуриран от „Булгаргаз“, а от коя да е чужда компания. Тоест тя ще осъществява виртуален внос, в конкретния случай – от Гърция.

За да се случи това обаче между България и Гърция трябва да бъде подписано споразумение за междусистемна свързаност. „Пред подписване на споразумението сме с гръцките колеги. Предвид съществуващите дългосрочни договори за транзит на руски газ до 2030 г. сме изпратили документа в „Газпром експорт“, обясни още Гегов. Това се налага, тъй като измервателните уреди на точките на българската транзитна мрежа за предаване на обемите към Гърция, Турция и Македония се контролират от "Газпром експорт", уточни той.

По-късно от юридическия отдел на „Булгартрансгаз“ обясниха, че споразумението между българския и гръцкия газови оператори има за цел да унифицира процедурите за разпределение на количествата газ от двете страна на точката на междусистемната свързаност между двете страни. Когато това вече стане факт, ще може да тръгне и вносът. Проектът на документа е бил обект на публична консултация, по време на която становище е получено от много компании, включително от „Газпром експорт“. По време на форума стана ясно, че в тези разговори е ангажирана и Европейската комисия. Шефът на „Булгартрансгаз“ допълни, че подобен ход се обмисля и с Румъния, така че и оттам да може да внасяме синьо гориво след време.

На форума интерес към вноса на газ у нас и готовност за разговори с български компании заявиха дъщерна на "Газ дьо Франс" компания, както и американската "Шениър", която има терминал за втечен газ в САЩ.

Зам.енергийният министър Жечо Станков допълни, че от страна на министерството за раздвижване на газовата търговия се работи върху идеята на енергийната борса да бъде създаден сегмент за търговия с природен газ. По-усилена работа по тази идея ще започне след старта на борсата за ток на 8 декември, каза Станков.

Вестник Стандарт

✓ Ще стимулираме вузове да намалят икономистите

И частни университети имат сериозни проблеми с качеството

Неотдавна бяха оповестени резултатите от новото издание на рейтинговата система на университетите. Данните от тях ще бъдат използвани и при промяната на начина на финансиране на университетите, която МОН смята да предприеме от догодина. Как точно ще стане това и за какво още може да послужи рейтингът, "Стандарт" попита заместник-министъра на образованието проф. Николай Денков.

* Бъдещите студенти ще могат да изберат къде да учат и според това каква заплата ще вземат

* Немски фирми дойдоха у нас заради добре подготвените специалисти

* Мениджърите трябва да са подчинени на академичното ръководство

- Проф. Денков, казахте, че ще използвате рейтинговата система на университетите като инструмент за промяна на финансирането им. Как точно ще се случи това и кои критерии ще бъдат с най-голяма тежест?

- Критериите са три вида. Първите са свързани с учебната среда и образователния процес. Тук влиза и оценката от Националната агенция за оценяване и акредитация. Вторите са свързани с научната дейност, тъй като тя е един от съвременните критерии за качествено висше образование. Научните показатели са определящи в повечето международни рейтинги. Третата група показатели са свързани с реализацията на завършващите студенти - каква част от тях остават безработни, каква част работят на позиции, за които се изисква висше образование и др. Тези три групи критерии са обединени в обща система, която позволява на всяко професионално направление в дадено висше училище да се поставят коефициенти за финансиране според това, къде се намира то спрямо средното за страната. От данните се вижда, че част от висшите училища стоят по-високо от средното и те ще получат финансови стимули, тоест бюджетът им ще се повиши. На други, съответно, бюджетът ще се понижи. При това за дадено висше училище ще е ясно кои направления увеличават бюджета му и кои го намаляват. Нещо повече, ако бъдат приети промените в Закона за висше образование, които в момента са в парламента, ще имаме възможност да спираме приема за тези направления и висши училища, в които и реализацията на студентите, и качеството на обучението са слаби. По този начин ще осигурим качествено образование на всички студенти в системата.

- Преди време бе казано, че ще бъде спряно направление икономика в половината ни университети. Какъв процент са например икономическите специалности, за които ще спрете парите?

- Това ще се реши от методиката, която разработваме в момента. Тя не е готова, но знаем какви ще бъдат основните контролни параметри. Те ще бъдат свързани точно с реализацията на студентите и качеството на обучението. Ако имаме висока безработица на завършилите, голям процент младежи, които работят на позиции, които не изискват висше образование, и няма научна дейност, няма причина държавата да субсидира такова образование. Субсидията за такива специалности ще бъде спряна. Има други, за които единият от двата елемента е добър - примерно има научна дейност, но реализацията на студентите не е особено добра, може би защото липсва съответният бизнес в региона. Към тези случаи ще подходим целево. Ако става дума за приоритетно направление, няма да спираме приема, защото държавата има нужда от такива кадри. По-скоро ще подпомогнем да се осъществи връзката с регионалния бизнес, така че образованието да се насочи към неговите нужди. Обратно, ако няма добра научна дейност, но реализацията е висока, ще стимулираме академичните ръководства да назначат преподаватели, които провеждат научни изследвания, и по този начин ще повишим качеството. Има различни инструменти, с които ще помагаме на направленията, за които има дефицит на кадри в икономиката. А в направления като икономика и администрация и управление, където има прекалено много студенти, ще има стимули за намаляване на броя студенти. Но бих искал да направя известна диференциация. Да, общо икономистите, които завършват у нас, са прекалено много. Но ако погледнете докладите на Министерството на труда и социалната политика и работодателските организации, ще видите, че има голяма нужда от висококвалифицирани финансисти. Затова не трябва всички икономисти да се слагат под общ знаменател, а много внимателно трябва да се сравняват профилите и конкретните висши училища, които успяват да реализират добре кадрите си. Трябва да се отчете,

че част от висшите училища, които имат сериозни проблеми с качеството и реализацията, са частни. Тази важна информация също е видима от рейтинговата система и трябва да се има предвид при кандидатстване в едно или друго висше училище.

- Имате ли механизъм да въздействате върху частните висши училища?

- Нямаме директен механизъм за финансово въздействие, но предоставяйки на всички ученици и кандидат-студенти информацията от рейтинговата система, смятаме, че ще им помогнем да изберат най-доброто обучение, било то в частно или държавно училище.

Бюджетът за 2016 г. е подготвян на базата на новата методика, така че ректорите вече могат да направят приблизителна прогноза какво ще стане през следващите години, когато разликата между добрите и слабите специалности по отношение на финансирането ще се увеличи многократно. Затова наричаме бюджета за 2016-а "предупредителен". Защото 25% от субсидията ще се даде на базата на качество, но през 2017 г. те вече ще са 40%, а през 2018-а са 50%. Тоест тези разлики ще нараснат.

- Как ще се движи бюджетът примерно на един университет като Софийския?

- За 2016 г. Софийският университет има леко увеличение с 1,1 млн. лева при леко намален брой студенти. Но през следващите години увеличението ще стане много по-значително. Броят студенти, които финансира МОН в момента, е твърде висок за броя завършващи абитуриенти. Част от увеличението на субсидията за добрите направления ще дойде именно от механизма за спиране на субсидията там, където обучението е слабо.

- Вие искате тези рейтинги да стигнат до учениците, за да могат на тяхната база те да избират университет и професия. Какво се прави в тази посока?

- Ние искаме рейтинговата система да бъде достъпна и използвана от всички участници в образованието и пазара на труда. Учениците са най-важните и затова сме поставили задача да бъдат обучени специалистите в 28-те кариерни центъра в областните градове, за да могат да работят с рейтинговата система. Те от своя страна трябва да обучат педагогическите специалисти в училищата, така че във всяко училище да има по един или няколко педагози, които знаят как да я ползват свободно. И децата да знаят, че могат да се обърнат за информация към тях. Поръчали сме на колегите да подготвят материали, насочени специално към учениците. Примерно каква заплата могат да вземат, ако завършат едно или друго направление в различните висши училища. Или къде е най-голяма вероятността да останат безработни. Отделно в кариерните центрове има интерактивна система, която позволява на децата да отговорят на серия от въпроси и да получат съвет в каква посока е най-добре да се ориентират. Комбинирайки информацията за това, какви са техните лични наклонности, с информацията какво би станало, ако с тези наклонности влязат в едно, второ или трето висше училище, децата и родителите ще получат най-добрата възможност да направят информиран избор.

Искаме рейтинговата система да бъде използвана и от работодателите, защото чрез нея те могат да видят къде се обучават добри специалисти, къде има резерви от кадри, които могат да им бъдат полезни. Примерно в София и Пловдив се оплакват от това, че има сериозен недостиг на кадри в ИТ сектора. Но има и други области. Ако обучението някъде не е на достатъчно високо ниво, готови сме да помогнем с това, което липсва - добри преподаватели, материална база или нещо друго. В бюджета са предвидени средства, които целево да бъдат насочени именно към приоритетните направления, за да подпомогнат подготовката на качествени кадри там, където тя липсва за бизнеса или за обществения сектор.

- Стана ясно, че дори в ИТ сектора, където има най-голямо търсене на кадри, има десетки завършили студенти в страната, които работят като продавачи. Това само особеност на пазара на труда ли е, или има и друг проблем?

- От една страна, не са достатъчно развити фирмите в съответната област, примерно в Североизточна България. А от друга, качеството на кадрите може би не е достатъчно високо. Но нещата невинаги са толкова черни, колкото изглеждат на пръв поглед. Първо, част от информатиците стават учители по информационни технологии, а това е особено полезно. Професията преподавател се среща много по-често сред завършилите информатика във висши училища извън столицата. Те запълват един много важен дефицит в училищната ни система. Второ, много често бизнесът се ориентира къде да инвестира според това къде има налични подготвени кадри. Може да се дадат много примери, например с бързо развиващата се аутсорсинг индустрия заради това, че имаме езикови гимназии и добре развито филологическо висше образование. Или отварянето на центрове на германски компании, например Lufthansa Technik, Festo и други, които развиват бизнеса си в България заради инженерни специалисти, които за известен период също трудно си намираха работа. Трябва да правим разлика между масово висше образование, което трудно ще намери специфична ниша за реализация, като ситуацията с част от икономистите, и специфичното висококвалифицирано образование, което дава възможност страната ни да получи предимство за развитие на даден отрасъл. Това е смисълът на приоритетните направления, за които в момента подготвяме методика как да бъдат дефинирани и поощрени финансово както висшите училища, които ги развиват, така и студентите в тях. Като приоритетни за този етап се очертават инженерните, включително в областта на ИКТ, математиката, педагогическите, природните и аграрните науки. Следващата фаза от проекта "Студентски стипендии", наричани още евростипендии, ще бъде насочена изцяло към тях. За социалните нужди на студенти и докторанти от останалите направления ще увеличим средствата от държавния бюджет, предвидени за стипендии.

- Обръща ли се интересът от най-масовите специалности като икономика към други, където действително се търсят кадри?

- Има такава тенденция и вече може да се каже, че е устойчива. Все още е слаба, но в направления като икономика и право има намаление за сметка на педагогиката например. Тя изпревари правото като третото най-масово направление в България. През последната година непрекъснато се обяснява в публичното пространство, че ще има дефицит на учители през следващите години. Според нас тези послания вече започнаха да стигат до учениците и се надяваме да ускорим този процес, защото икономиката ни има нужда от такава промяна. Увеличава се и броят на студентите в други професионални направления, за които пазарът изпитва недостиг на кадри - медицина, здравни грижи, информатика.

- Появиха се твърдения, че ще намалите финансирането за специалност право.

- Правото, въпреки специфичните проблеми за тази регулирана професия, стои добре спрямо средното ниво на останалите специалности. То няма да бъде засегнато сериозно от готвените промени, даже в най-добрите университети финансирането ще се увеличи. Ще има отделни намаления, но те са свързани със спецификата на конкретни висши училища. И там вече училищата трябва да решат - ще го спират ли или не.

- Новият ректор на Софийския университет проф. Анастас Герджиков лансира идеята за назначаване на мениджър в университета, и дори обяви, че ще инициира дискусия за промени в закона. Знам, че Вие също имахте такава идея.

- Действително, подкрепям тезата, че има нужда от такъв мениджър с определени правомощия, който да подпомага ректорското ръководство в административно-стопанското управление на университетите. В момента сме на етап подготовка на текстове в Закона за висше образование, с които да се урегулират тези отношения. Смятам, че този мениджър трябва да бъде подчинен на ректора. Но трябва да има добре дефинирани функции и права в своята област, така че да може да дефинира решения, които са издържани от финансова и законова гледна точка, подпомагайки работата на академичното ръководство. Това, което в момента обсъждаме, е как да бъдат разписани функциите, правата и задълженията на този мениджър, за да не се създават конфликти, които да блокират работата. Тези текстове ще бъдат обсъдени първо в работна група към министерството, след това и публично, преди да бъдат представени в Министерския съвет и Народното събрание.

✓ **Хазната губи 568 млн. от данъчни облекчения през 2016 г.**

568 млн. лв. ще загуби хазната през 2016 г. заради съществуващите данъчни облекчения. Това се посочва в прогноза за данъчните разходи, изготвена от Министерството на финансите. Данъчните разходи всъщност са приходи, които хазната губи, заради различни преференции като по-ниски данъчни ставки, данъчни ваканции, ускорена амортизация, пренасяне на загуби и др. За 2016 г. в България ще действат 36 броя данъчни разходи. Но само за 23 от тях има достатъчно данни, за да бъде определена стойността им. От тези 23 преференции хазната се очаква да загуби 568,5 млн. лв. - 0,64% от БВП и 2,1% от планираните данъчноосигурителни приходи в бюджета за 2016 г., който предстои да бъде гласуван на второ четене в парламента. За сравнение, данъчните разходи за 2014 г. са били 0,55% от БВП, като те варират от 0,74% от БВП за Германия и 4,9% за Полша, до 12,8% за Великобритания. Има страни, в които данъчните разходи достигат до 380 броя. Това се дължи на факта, че у нас се използва подходът на ниски данъци, с които се облага по-широка база, а в страните с високи данъци има повече облекчения.

Най-много хазната през 2016 г. ще загуби от облагането на фирмите с корпоративни данъци - 269,5 млн. лв. Загубите от намаленото ДДС в размер на 9% за настаняване в хотели се оценяват на 101,3 млн. лв. Загубите за хазната от преференциите в акцизите са 157,8 млн. лв., а от данъците върху доходите на гражданите - 39,7 млн. лв.

investor.bg

✓ **България задълбочава сътрудничеството със Словакия в сферата на иновациите**

Стокообменът между двете страни расте непрекъснато от 2009 година насам

Насърчаването на иновациите и високите технологии са области от взаимен интерес и България и Словакия ще работят съвместно за засилване на отношенията в тях. Това коментираха зам.-министърът на икономиката Даниела Везиева и държавният секретар в Министерството на икономиката на Словакия Орослав Оберт.

Двамата участваха в Третата сесия на двустранната българо-словашка комисия за икономическо сътрудничество, съобщават от пресцентъра на икономическото министерство.

"Словакия е важен партньор за България, тази година бележим ръст на стокообмена, но има достатъчно икономически потенциал, който ще допринесе за още по-голямо активизиране на сътрудничеството между нашите държави", коментира Везиева по време на срещата.

Двете страни обсъдиха и възможното сътрудничество в научно-изследователска дейност, стартиращи фирми, енергетика, външна търговия, инвестиции, промишленост, селско стопанство и туризъм.

Стокообменът между България и Словакия бележи постоянен и устойчив растеж от 2009 г. насам. Тази тенденция към увеличение на стокообмена се запазва и през 2015 г.

В периода януари - август 2015 година стокообменът е с увеличение от 20,5% и възлиза на 358 млн. евро, сочат още данните на Министерството на икономиката.

През първите осем месеца на 2015 г. износът за Словакия е в размер на 119 млн. евро, ръст от 11,5%, 24-то място в българския износ и дял от 0,8% от общия ни износ. Вносът е на стойност от 239 млн. евро, което представлява ръст от 25,5%. Словакия заема 19 място от общия внос и дял от 1,4% от вноса за периода.

✓ **Ангелкова: Индия е най-перспективният далечен пазар за българския туризъм**

Продуцентът на Боливуд Рамджи Натараджан планира да снима още 10 филма в България

Индия е един от най-перспективните далечни пазари за България, коментира българският министър на туризма Николина Ангелкова по време на среща с държавния министър на туризма и гражданската авиация на Индия Махеш Шарма в Делхи. От своя страна Шарма отбеляза, че акцент в бъдещото сътрудничество между двете страни може да е откриването на директна авиолиния, която да свързва София с Делхи, Мумбай, Калкута и Амритсар и да се превърне в предпоставка за сериозен пробив на индийския туристически пазар, пише пресцентърът на Министерството на туризма.

С откриването на тези дестинации България може да стане авиационен център, от който туристите лесно да стигат до други дестинации в Западна Европа или САЩ.

България ще е домакин на кръгла маса в началото на 2016 г. за набелязване на конкретни мерки за насърчаване на туристопотока с Индия и с участие на представители на едни от най-големите индийски фирми в областта на туризма, стана ясно още след срещата.

Двамата министри подкрепиха и идея за организиране на дни на България в Индия и на Индия у нас, което също е добър начин за сближаване на двата народа и реклама на възможностите за туризъм.

Необходимо е още и сключването на ново споразумение за двустранно сътрудничество с конкретни стъпки за стимулиране на туризма, коментираха Ангелкова и Шарма.

По време на визитата си в Делхи Николина Ангелкова участва и във форум за насърчаване на туристопотока между двете страни и инвестициите в областта на туризма, организиран от Федерацията на индийските търговски камари (FICCI), която обединява най-големите представители на индийския бизнес.

Българският министър съобщи, че Министерството на туризма е в процес на разработване на инвестиционна карта на България и че новосъздаденото ведомство цели да се превърне в one-stop-shop за големи инвеститори, за да гарантира максимално облекчаване на административните процедури, свързани с реализирането на големи инвестиционни проекти. Топ продуцентът на Боливуд Рамджи Натараджан, който снима у нас филмови продукции заедно с три от най-големите имена на индийския екран – Шарук Кхан, Аджай Девган и Каджол, отбеляза, че предстоят да се заснемат още 10 боливудски филма в България. През декември в кинозалоните на Grand Cinemas ще бъде показан и имиджовият клип за България.

Индия е пазар с население от 1,2 млрд. души и страната ни има реалния шанс да разшири позициите си на него, отбелязват от Министерството на туризма. През миналата година за снимки на своите филми в България бяха някои от най-големите индийски филмови звезди Аджай Девган, Шарук Кхан и Каджол, което засили интереса към страната ни.

Увеличение на интереса има и според статистиката – броят на индийските туристи, посетили България през 2014 г., е над 8400, което е с близо 60% ръст спрямо предходната година. Индийските туристи се интересуват предимно от нашите исторически обекти, спа услуги, шопинг и сити турове.

✓ Китай предлага да изгради центрове за промотиране на българския бизнес

Търговията със земеделски и хранителни стоки между България и Китай е нараснала два пъти за последните три години

Китай е готов да финансира и изгради на собствена територия центрове за промотиране на България и българския бизнес. Това стана ясно по време на среща на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП) Мариета Захаријева с Джонатън Гу, вицепрезидент на Агенцията за малки и средни предприятия на Шанхай, и Баи Хуан Йо, генерален директор на Федерацията на бизнеса на Шанхай.

Центровете ще представят възможностите за инвестиции и бизнес в България, както и търсенето на търговски партньори между фирмите от двете страни. Освен това ще подпомагат и за привличането на китайски туристи у нас.

Агенцията за малки и средни предприятия на Шанхай вече води разговори с Чехия за създаването на подобни центрове.

„Надявам се да ги изпреварим и първото споразумение да бъде сключено с България“, е заявила на срещата Захаријева, цитирана от пресцентъра на ИАНМСП. Тя покани делегация от двете организации да посети България и да започне работа по изграждането на центровете.

Китайската страна предлага първият такъв да бъде направен в Шанхай. Финансирането ще бъде изцяло от китайска страна. Търговията със земеделски и хранителни стоки между България и Китай през последните години все повече се разширява. За последните три години е нараснала два пъти. Това заяви министърът на земеделието и храните Десислава Танева на инвестиционния форум „Инвестирай в България. Разшири се в Европа“, организиран в Шанхай от Българската агенция за инвестиции, съобщи от правителствената пресслужба.

Танева е дала за пример износа на царевица, който е нараснал 50 пъти, а износет на качествени вина - два пъти.

„Страната ни е на първо място по производство и качество на розово и лавандулово масло“, е посочила още Танева. Тя е допълнила, че биологичното ни производство за последните 5 години нараства до 5 пъти. Площта със селскостопанско предназначение през 2014 г. е половината от цялата територия на страната.

Танева е отбелязала, че страната ни е с трайна тенденция за износ на слънчогледово масло, както и е сред водещите в износа на пшеница и царевица в рамките на ЕС.

„Работим чрез няколко програми за различни сектори. До 2020 г. за всички предприемачи в земеделието ще бъдат на разположение 3,1 млрд. евро по няколко програми. Основната цел на инвестициите е модернизиране на стопанствата“, е казала още Танева.

Възможностите за инвестиции в България бяха представени на инвестиционния форум в Шанхай, в който участваха над 100 китайски компании. Премиерът Бойко Борисов, шестима министри и депутати са в Китай по повод Четвъртия форум на правителствените ръководители на страните от Централна и Източна Европа и Китай.

✓ България се рекламира в Китай като платформа за навлизане в Европа

Китайска компания ще строи завод за олио в Бургас, стана ясно по време на българска делегация в азиатската страна

Възможностите за инвестиции в България бяха представени на инвестиционния форум в Шанхай Invest in Bulgaria. Expand in Europe, организиран от Българската агенция по инвестиции, в който участваха над 100 китайски компании. Премиерът Бойко Борисов, шестима министри и депутати са в Китай по повод Четвъртия форум на правителствените ръководители на страните от Централна и Източна Европа и Китай, съобщи пресцентърът на кабинета.

Пред инвестиционния форум министърът на икономиката Божидар Лукарски увери, че потенциалът на България като част от огромния пазар на Евросъюза и високите постижения на китайската икономика създават предпоставки за активизиране

на двустранното сътрудничество. Той посочи, че страната предлага отлични условия като платформа за китайските продукти към ЕС и за бизнес с останалите страни членки.

България има най-ниските данъци в ЕС, квалифицирана работна ръка и най-ниските оперативни разходи в Европа, подчерта министърът.

„Канем китайските компании с интерес към ЕС да установят свои представителства, логистични бази, производствени мощности и развойни центрове у нас. Разчитаме китайските власти да насърчават китайските фирми да инвестират в България“, заяви Лукарски. Той оцени високо дейността у нас на китайски фирми като „Грейт Уол Мотор Кампъни“, „Тиендзин Стейт Фармс Агрибизнес Груп Кампъни“, „Хуавеи“ и „Зи Ти И“ и др.

Министърът увери, че страната ни е готова да окаже подкрепа на бъдещите проекти. Като перспективни сектори той очерта машиностроенето, електрониката и електротехниката, ИКТ, селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, създаването на индустриални зони и високотехнологични паркове.

Според министър Лукарски има неизползван потенциал в търговските ни отношения с Китай. Редица български стоки, които са традиционни за България и с които тя е известна на пазарите в Азия, могат по-осезаемо да присъстват на китайския пазар - продукти от хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето и електротехниката.

Вицепремиерът Томислав Дончев каза пред представителите на китайския бизнес, че стокооборотът между България и Китай е малък за потенциала на двете икономики.

Той посочи, че България ползва европейско финансиране не само за подобряване на инфраструктурата и земеделието.

„Фирмите, регистрирани у нас, имат права и възможност да получават такова финансиране, което допълнително да ги прави по-конкурентоспособни. Това е предимство и бонус за всеки, който е решил да дойде в България“, допълни той.

„Ние сме правителство с основен акцент върху развитието на икономиката. Насърчаваме инвестициите, публично-частното партньорство в областта на ключова инфраструктура - пристанища и летища в страната. Работим върху промени в законодателството, за да улесним достъпа до такива обекти. България е кръстопът на газопреносната мрежа и газовите доставки, като имаме потенциал да транзитираме не само руски, но и каспийски газ“, обобща вицепремиерът.

„В България има единомислие, че Китай е нашият най-важен стратегически партньор в Азия и отношенията ни трябва да се развиват. Това е първо мое посещение в страната, защото искахме да дойдем с готови проекти - тогава, когато можем да предложим нещо конкретно“, заяви министър-председателят Бойко Борисов по време на срещата си с кмета на Шанхай Ян Сюн.

Имаме амбицията да развием града като водещ световен икономически, търговски, финансов и пристанищен център, заяви Ян Сюн. По думите му единственото, което липсва, е побратимяването на Шанхай и София.

Кметът посочи, че в Китай са познати редица български стоки и призна, че всяка сутрин пие българско кисело мляко. Борисов покани кмета да посети българската столица за сключване на споразумението.

Междувременно стана ясно, че китайската компания Nantong Sumu Biological Technology ще строи завод за слънчогледово олио в индустриалната зона в Бургас. Инвестиционното намерение беше заявено с меморандум за сътрудничество между китайската биотехнологична компания и „Национална компания индустриални зони“ ЕАД, които оперират зоната в Бургас.

✓ Абаджиев: Над 1 млрд. лв. са изплатили пенсионните дружества за 2002-2015 г.

Доходността на фондовете в периода от 2002 до 2014 г. е средно около 5-6%, обясни председателят на БАДДПО

Над 1 млрд. лв. са изплатили пенсионноосигурителните дружества в периода от 2002 г. до 30 септември 2015 г., докато за периода 2002-2014 г. фондовете са постигнали средна геометрична доходност от около 5-6%. Това коментира председателят на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) Никола Абаджиев в седмичното обзорно пазарно предаване Bloomberg TV България „Invest/Or“, излъчено на 22 ноември.

Данните на БАДДПО показват, че от тези начислени и изплатени суми 754,287 млн. лв. са получили осигурените лица под формата на допълнителна пенсия или наследени средства, 107,666 млн. лв. е еднократната вноска на дружествата в Националния осигурителен институт (НОИ), направена през март 2011 г. във връзка с професионалните фондове, а други 300 млн. лв. са преведени еднократно по силата на параграф 4 от Кодекса за социално осигуряване, касаещ ранно пенсиониращите се.

От изплатените близо 755 млн. лв. на осигурените лица 692,441 млн. лв. са от доброволните пенсионни фондове (ДФФ), 32,913 млн. лв. от универсалните пенсионни фондове (УПФ), а 28,933 млн. лв. - от професионалните (ППФ), показва справка на БАДДПО с разбивка по видове фондове.

Близо 9 млрд. лв. се намират по индивидуалните сметки на осигурените лица в пенсионните фондове, коментира още дейността на пенсионните компании Никола Абаджиев.

„Около 2,5 млрд. лв. от тях са вследствие на инвестиране на техните средства от пенсионноосигурителните дружества и фондове“, добави председателят БАДДПО. Специалистът отчита като доста оптимистични резултатите на пенсионните фондове от началото на годината до 30 септември 2015 г. въпреки редицата предизвикателства в хода на годината.

„Активите на пенсионните фондове и през тази година растат с добри темпове, като нарастването им през деветте месеца, сравнено със същия период за предходната година, е 13%. Това, както и темповете на нарастване на броя на осигурените лица в отделните фондове, са един добър резултат“, каза Никола Абаджиев.

Показателите са добри, но трудностите, с които се сблъсква БАДДПО, са свързани с пенсионната реформа и дебатите в края на 2014 г. и началото на 2015 г.

„В края на миналата година асоциацията заедно с всички пенсионноосигурителни дружества имаха възможността да поставят своята дейност пред всички държавни институции, включително и пред Народното събрание. Имаше насрочена комисия за проверка на дейността на пенсионноосигурителните дружества. Това бе свързано с промените, които

правителството направи. Права чест и на управляващите, и на пенсионно осигурителни дружества, че в крайна сметка изводът е, че средствата в пенсионните фондове са управлявани добре”, добави Абаджиев.

Той припомни за честите заседания на Комисията по бюджет и финанси в Народното събрание с участието на представители от осигурителната индустрия и за дейността на временната комисия, която се занимаваше с тяхната дейност в опит да се намери път към реформи в сектора.

Абаджиев не пропусна да спомене и за приетите в края на 2014 г. „едни прибързани промени“ в Кодекса на социалното осигуряване, касаещи дейността на пенсионните фондове, свързани с избора на лицата да се осигуряват само в НОИ.

„Продължаваме своята дейност и се надяваме, че това няма да ни се отрази, но така или иначе предизвикателството е голямо. Не сме оптимисти, че финансовите резултати, които сега показваме, следващата година ще бъдат в такива параметри. Притеснени сме, че тези промени ще доведат до сблъсък с капиталовите пенсионни фондове и НОИ, т.е. между първия и втория стълб. Това е един от недостатъците им”, обяснява риска специалистът.

Абаджиев има опасения и че въпросните промени ще имат отрицателни последствия върху правата на осигурените лица. „Прехвърляйки се в НОИ, те ще загубят някои свои права – средствата им ще отидат в т.нар. „Сребърен фонд“, т.е. те повече няма да имат никаква допълнителна доходност по тези средства, ще загубят и права по отношение на наследяването на средствата”, коментира Абаджиев.

Председателят на БАДДПО разясни и повече подробности за доходността и възможността за прехвърляне на партиди от частните пенсионни фондове в дейността на общественото осигуряване и обърна специално внимание на последиците от влизането в сила на тази промяна.

„Хората, които желаят да прехвърлят пенсионното си осигуряване от универсалните към държавните пенсионни фондове са основно полицаи и военни, на които скоро им предстои пенсиониране, и така ще им бъде начислена по-висока пенсия. Очаквахме да няма наплив на хора, които искат да се отказват от капиталовите пенсионни фондове и да се прехвърлят в НОИ – така биха загубила една добра възможност да получат допълнителна пенсия, тъй като натрупващите се пари работят за тях”, каза специалистът.

Според него хората, които добре се ориентират в ситуацията, и тези, които имат значителни натрупвания по своите индивидуални партиди, едва ли ще предпочетат да ги = прехвърлят в НОИ.

„Съветваме да не се прибързва с това прехвърляне, което би могло да бъде направено до 5 години. преди пенсиониране”, разясни Никола Абаджиев.

Той продължи с коментарите си относно начислените и изплатени суми от пенсионните фондове.

„Пикът на плащанията ще започне, когато хората започнат да получават пенсиите си от фондовете, където имаме повече от 3 млн. осигурени лица”, подчерта председателят на БАДДПО.

За периода от 30 септември 2013 г. до 30 септември 2015 г. доходността е била около 3,5%, а за периода 30. Об. 2013 г. - 30. Об. 2015 г. доходността на всички пенсионни фондове е била над 6%, посочи Абаджиев.

Той добави, че като цяло за периода от 2002 до 2014 г. средната геометрична доходност на пенсионните фондове е между 5% и 6%. По-конкретно УПФ носят 5,6%, ППФ – 5,34%, а ДПФ – 5,02 на сто, показват данни на БАДДПО.

„100 лв., вложени в даден пенсионен фонд през 2002 г., вече са нараснали два пъти. Тази средна доходност се получава и въпреки срива на капиталовите пазари през 2008 г.”, обясни подробно Никола Абаджиев и посъветва хората относно допълнителното пенсионно осигуряване да бъде дългосрочно, но с малки суми, за да се получи този ефект на капитализиране на средствата, които се влагат.

✓ ББР обяви инициатива за синдикирани бизнес кредити

Целта е да бъде осигурен съвместен ресурс за инвестиции и европроекти

Българската банка за развитие (ББР) съобщи за нова инициатива за съвместно финансиране на бизнеса в партньорство с търговските банки, като изразява готовност да споделя до 50% от риска по отпуснатите кредити. Към момента рамкови договори са подписани с Алианс Банк, Българо-американска кредитна банка, Интернешънъл Асет Банк, Д Банк, Обединена българска банка, Централна кооперативна банка и Юробанк България, като се очаква към инициативата да се присъединят и други банки.

Целта на програмата е осигуряване на съвместен ресурс за инвестиционното кредитиране, проектното финансиране за иновации, увеличаване на конкурентоспособността, административния капацитет, експортния потенциал на българския бизнес, съобщи банката.

ББР, в партньорство с търговските банки, ще осигурява финансиране също за проекти, финансирани от еврофондовете. Инициативата е насочена към юридически лица с частна, общинска или държавна собственост, еднолични търговци, частни земеделски производители и общини.

ББР и банките-партньори по тази инициатива не са ограничени с предварително зададени параметри за бъдещото съфинансиране, като запазват своята автономност при вземането на всички решения, съпътстващи и предхождащи кредитния процес.

Програмата позволява включването и на други банки, включително чуждестранни финансови институции или техни клонове, опериращи в България, като кредитори по конкретен синдикиран заем.

✓ 240 млн. лв. от евросредствата за ВиК ще бъдат управлявани от Фонда на фондовете

Целта е предвидените средства за финансови инструменти да бъдат удвоени, заяви Ивелина Василева

240 млн. лв. от предвидените за ВиК средства по новата оперативна програма „Околна среда“ 2014 – 2020 ще бъдат заделени за финансови инструменти. Така 10% от средствата по ос „Води“ на програмата ще бъдат управлявани от Фонда на фондовете. Това съобщи министърът на околната среда и водите Ивелина Василева на конференцията „Околна среда и ПРСР – в преход към новия оперативен период“.

Други 45 млн. лв., или 8%, от средствата по ос „Отпадъци“ също ще бъдат управлявани под формата на финансов инструмент.

Заложена е целта за удвояване на ресурса с привличането на допълнителен капитал, а разработените финансови инструменти да подпомагат инвестициите, каза министърът.

„В миналия период имаше схеми като JESSICA, JEREMIE и Гаранционния фонд по ПРСР. Досега по „Околна среда“ не сме имали такъв финансов инженеринг. Това е логиката на финансирането оттук нататък – в новия период и в бъдеще все повече ще се разчита на допълване на публичното финансиране с привличане на частен капитал“, заяви министърът.

Тя припомни, че планът „Юнкер“ работи на същия принцип.

Ресурсът вече е заделен и планираме в края на 2016 г. да е наличен този финансов инструмент и да се ползва. Още не е ясно дали това ще става под формата на заеми, обясни тя.

Тепърва ще се разработват механизми, чакат се предложения от Фонда на фондовете как да бъдат ползвани тези средства. За ВиК сектора най-удачният вариант е да се осигури възможност за ползване на заеман ресурс при преференциални условия за собственото участие в проектите, заяви министърът.

epicenter.bg

✓ След два неуспешни конкурса: Изправен пред колапс, БЕХ кани 25 банки да му отпуснат 650 млн. евро кредит

Дълговете на НЕК към електроцентралите в "Марица-изток" излагат на риск въгледобива, предупредиха синдикалисти
Държавната мегакомпания "Български енергиен холдинг" (БЕХ) е изпратила покани на 25 международни финансови институции да подадат оферти за отпускане на кредит до 650 млн. евро. Това съобщи зам.-министърът на енергетиката Жечо Станков пред журналисти в Представителството на Европейската комисия в София.

Очаква се до две-три седмици банките да се запознаят с условията и да подадат оферти, допълни той. Изборът на финансираща институция ще стане чрез преки преговори.

Парите са необходими, за да може дъщерното дружество НЕК да плати натрупаните над 900 млн. лв. дългове към двете американски ТЕЦ в „Марица-изток“. Компанията постигна споразумения в замяна да получи намаление на изкупните цени на тока от тези мощности с близо 100 млн. лв. годишно.

По-рано този месец БЕХ се отказа да търси кредит чрез конкурс. На 18 ноември холдингът прекрати процедурата за избор на финансираща институция, която да структурира заема, тъй като двамата кандидати поставиха условие за държавна гаранция. Поради липса на интерес беше спряна и подборът на инвестиционен консултант за емитирането на нова облигационна емисия.

Вътрешната задлъжнялост по веригата НЕК – електроцентрали – Мини „Марица-изток“ подлага на риск стабилността на въгледобива, предупредиха синдикалисти. Дълговете на четирите централи в комплекса „Марица-изток“ към държавните мини там достигат 400 млн. лв.

✓ Подписваме за газова връзка с Гърция на 10 декември

С изграждането ѝ страната ни ще е стъпка по-близо до синьото гориво от Азербайджан

Подписваме договор за газова връзка с Гърция на 10 декември. Това е една от ключовите стъпки за осигуряване на алтернатива на руския газ, съобщи Би Ти Ви.

С изграждането на връзката страната ни ще е стъпка по-близо до синьото гориво от Азербайджан. Освен изграждането на газови връзки със съседните държави страната ни ще търси възможности и за доставки на втечен газ от съседни терминали, стана ясно на енергийна конференция. Целта е да се гарантира сигурността на газовите доставки.

В момента България е на последно място в Евросъюза по този показател, тъй като страната ни остава най-зависимата от руски газ държава в Югоизточна Европа, припомня Би Ти Ви.